

äganderätten

Som demokratisk socialist noterar jag med tillfredsställelse de många målmedvetna attackerna mot det enskilda ägandet på senare tid.

För drygt ett år sedan ändrade det oss socialdemokrater närstående Riksbyggen stadgarna för några nya radhus utanför Stockholm som ägs av föreningen Värmdöhus. I fortsättningen måste den enskilde bostadsrättshavaren sälja sin lägenhet till kommunen och till det pris som fastställs i stadgarna. Dessa registrerades naturligtvis av länsstyrelsen i Stockholm, och flera andra länsstyrelser har sedan gett klartecken för liknande bestämmelser.

Men därefter kom ett – som vi hoppas bara tillfälligt – bakslag för oss socialister.

Stockholms bostadsföreningars centralförening, SBC – en suspekt organisation, givetvis helt utan bostadssocialt ansvar – begärde att Justitiekanslern skulle granska Värmdöhus stadgar. Och JK fastslog att stadgarna var olagliga eftersom de stred mot bostadsrättslagen, bostadsanvisningslagen och lagen om ekonomiska föreningar. De kränkte även rätten till fri överlåtelse och principen om enskilda föreningars självbestämmanderätt.

Vad är nu detta för myndighetsövertag grepp under formalismens täckmantel!

Utlåtandet visar bara att JK är en dammig, reaktionär institution, som för länge sedan överlevt sig själv. Man kan ta för givet att Partiet kommer att ändra på JK:s funktioner i socialistisk, dvs demokratisk riktning så fort vi återtagit regeringsmakten. Annars kan ju JK även framdeles motarbeta våra socialistiska strävanden.

Men det där bakslaget skall vi säkert komma över. Det får uppvägas av framgångarna i andra avseenden. Se bara på 1978 års bostadskommitté, som föreslagit att en bostadsrättsförening i sina stadgar skall kunna kräva sk hembudsskyldighet! Det betyder att bostadsrättsinnehavaren före överlåtelse måste hembjuda lägenheten till lösen av bostadsrättsföreningen, rikskooperativ organisation, allmännyttigt bostadsföretag om sådant är föreningsbildare, kommunen eller någon som dessa anvisat. Denna skyldighet skall också kombineras med föreskrifter som innebär att föreningen bestämmer priset vid försäljning av bostadsrätten.

Ypperligt! Därmed förbjuds bostadsrättshavaren att sälja sin lägenhet till den han vill och till det pris han kan få, precis som i Värmdöhus stadgar.

Inte nog med det. Fritidsboendekommittén är inne på samma linje – endast den förstockade moderaten Göthe Knutson har reserverat sig. Glädjande nog har han dock inte fått med sig några mittenpartister. Ibland får vi faktiskt hjälp att förverkliga socialismen från de håll där man minst väntar det.

Tänk bara om vi nu lyckas förverkliga de här intentionerna. Visserligen säger vi att syftet bara är att motverka spekulation i bostadsrätter, men som många säkert förstår är det bara ett svepskäl. Det väsentliga är att vi på detta sätt kan rikta

ett grundskott mot den privata äganderätten som idé.

Vi börjar med lägenheter och fritidshus. Sedan är återstoden strängt taget bara ett penndrag, som vår partiledare brukar säga. Den naturliga fortsättningen måste bli alla villor – enskilt ägda småhus har som bekant länge hämmat många av mina partivänners sociala svarskänsla och socialistiska medvetenhet.

Därefter är det fritt fram för markägaren. LO vill socialisera all mark, och mitt partiet verkar i samma anda i många kommuner, även om vi oftast inte säger högt.

Så rakar vi – samhället, det gemensamma alltså – i solidaritetens intresse åt oss resten av de privategendomar som alltid varit naglar i ögonen på oss socialisterna. Varför skall den enskilde exempelvis fritt få förfoga över sin bil och fritidsbåt utan att kollektivet har mednyttjanderätt? Hur mycket vacker kött finns inte i många hem utan att allmänheten har möjlighet att njuta av den, för att säga ett annat exempel.

Med dessa och liknande frontgrepp mot det enskilda ägandet får vi också den goda bieffekten att kriminaliteten i samhället minskar drastiskt. Privat ägande är ju stöld, som våra socialistiska teoretiker en gång för alla fastslagit!

Matti Häggström